

TOIMENPIDEALOITE 28/2000 vp

Ylivelkaantuneiden aseman parantaminen

Eduskunnalle

Pankkikriisin seurauksena useita kymmeniätuhansia yrityksiä ajettiin pankkien toimesta konkurssiin. Samoin kävi myös yksittäisten ihmisten: vakuuksien romahtaessa pankkitukipiikin ollessa auki heidän omaisuutensa suorastaan ryöstettiin pankin haltuun pilkkahinnalla, vaikka he muuten olisivatkin sääntillisesti hoitaneet maksunsa. Huomattava määrä näistä velkavankeudessa olevista on "litskussa" takausvelkojen vuoksi.

Edellä mainittuja tapauksia pelastamaan luotiin aikoinaan velkajärjestelylaki. Jos tietyt edellytykset täyttyvät, merkittävä osa näistä ihmisistä on päässyt velkajärjestelyn piiriin. Kuitenkin yhä edelleen laissa on aukkoja, jotka estävät henkilön pääsyn ikuisesta velkavankeudesta ulos. Sen lisäksi näiden henkilöiden tilanne vain pahenee, korko juoksee ja velan määrä vain kasvaa. Kun kaikki ongelman ulospääsytietyt ovat kiinni, niin monesti niin psyykinen kuin fyysinenkin puoli väkisininkin heikkenee. Yhtenä merkittävimpänä syynä siihen, ettei velkajärjestelyyn päästä, on tulojen vähyys. Edellä mainittu tilanne ruokkii ennen kaikkea pimeän työn tekemistä ja muutenkin yhteiskunnallista välinpitämättömyyttä, jopa yhteiskunnan vastaista ajattelua.

Nämä vaikeassa asemassa olevat ihmiset ovat odotelleet kuin "hepo hellettä", että luvattu ulosottolain uudistus toisi heille helpotusta. Lain valmistelusta tihkuneiden tietojen mukaan saatavien vanhemisaika oltaisiin asettamassa 15 vuodeksi. Ilmeistä on myös, että lakiin tulisi siirtymäsäännös, jonka mukaan vanhenemista ei käytäisi laskemaan esim. siten, että vuonna 1991 tul-

lut saatavan perintä loppuisi vuonna 2006, vaan joskus myöhemmin.

Pankkikriisin aikana velkaorjuuteen joutuneille em. vanhenemisaikasuunnitelmat ovat ehdottomasti liian pitkiä. Ennen kuin heillä on mahdollisuus vapautua orjuudestaan, liian moni ennättää siihen mennessä jo "nyykähtää". Eikä mitään järkeä koko yhteiskunnan kannalta ole siinäkään, että tämä yhteiskunnan rakentamiseen saatava toimintapanos pidetään ikään kuin kahlittuna. Murhastakin pääsee vapaaksi tietyn vankeuden jälkeen, mutta nämä ihmiset eivät näytä pääsevän koskaan.

Yhteenvetona voisi todeta, etteivät nykyiset toimenpiteet eivätkä suunnitelmatkaan ole riittäviä näiden velkavankeuteen joutuneiden osalta. Siksi mitä pikimmin on käytävä etsimään ennakkoluulottomasti uusia keinoja. Tavoitteena pitää olla vapauttaa velkavankeudesta yhteiskunnan toimin sellaiset henkilöt, jotka pankkikriisin takia ilman rikollisia tarkoituksia ovat joutuneet velkavankeuteen. On muistettava, että pankkikriisin aika oli tietynlaista poikkeusaikaa, siksi sen ja sen seurauksien purkamiseen eivät riitä myöskään mitkään "normaalin" markkinatalouden arvot ja opit.

Kun jokaiseen uuteen toimeen tarvitaan rahaa, niin nämä tarvittavat toimet tulisi rahoittaa esim. osin budjettivarojen, osin vaikka pörssi-osakkeiden varainsiirron verolla ja valuutan vaihtoon säädettävällä verolla. Näistä muodostettaisiin erillinen rahasto, jolla harkinnanvaraisesti näitä velkaorjuudessa olevia henkilöitä voitaisiin vapauttaa. Syytä ei ole unohtaa myöskään

pankkien vastuuta, tekevähän ne tänä päivänä huipputuloksia. Aikaa ei ole enää yhtään hukattavissa, sillä nykyinen tilanne kaikkine lieveksittannuksineen ja -ilmiöineen maksaa yhteiskunnalle moninkertaisesti sen, mitä näiden ahdinkoon joutuneiden pelastaminen maksaisi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ulosottolain uudistusta valmistellessaan ottaa saatavien vanhentumisajoissa huomioon pankkikriisin seurauksena ylivelkaantuneet niin, että velan vanhenemisaika on enintään seitsemän vuotta velan syntymisestä ja että hallitus velkajärjestelylain tarkistuksen ja perusteluosassa olevin rahoituskeinoin ryhtyy purkamaan elinikäisen velkaorjuuden ongelmaa maassamme.

Helsingissä 1 päivänä maaliskuuta 2000

Esa Lahtela /sd
Seppo Kanerva /kok
Tuija Nurmi /kok